

kultur

Kulturchef: Åsa Linderborg Redaktionssekreterare: Helena Bergstrand
Annonser: tel 08-725 20 00 Adress: Aftonbladet 105 18 Stockholm
Tel: 08-725 20 00 E-post: kultur@aftonbladet.se Internet: www.aftonbladet.se/kultur

Dagens

... låt

"I wanna be your lover"

Lyssna på den om och om igen. Farväl Prince. En av de mest intelligenta artisterna någonsin.

» **KONSTMÄSSA** Ute i det Svarta huset vid Telefonplan i Mid-sommarmarknaden råder ett sedvanligt kreativt kaos när konstnärer från olika länder samlas för att visualisera den konstnärsdrivna scenen. Årets upplaga av Supermarket, den tionde i ordningen, känns ovanligt vital. Förutom att man kan insupa den inspirerade helheten är det lätt att hitta flera pärlor. Mitt i kaoset fastnar jag för syrisk Nisrine Boukharis minimala video som visas under en svart pappersflik, en kupol där fåglar kretsar till en svag klang av klockor. Ett hävdande av det

Firar tio med kreativt kaos

lågmdala som i krigets sammanhang framstår som heroisk. Lågmdal är också Lena Bergendahls installation. Med videoprojektioner och olika former av glasföremål gestaltas historien om optikforskaren Giambattista Della Porta som på 1500-talet utvecklade egen perceptionslära. Kombinationen av tidiga optiska verktyg och digital teknik skapar en mångdimensionell, poetisk tidskapsel.

I Fylkingens bås kan man fiska i fiskdamm, och fångsten är olika ljud- och bildkompositioner som spelas upp. Ormstone House från Irland visar upp en magnifik installation med delikata mobiler. Det händer hela tiden saker när man rör sig mellan montrarna och det är lätt att få sig ett samtal med olika konstnärer. På Supermarket möts man över landsändar och nationer, det är ett unikt frihetligt sammanhang. Det är bara att hoppas att man orkar fortsätta ytterligare tio år.

Camilla Hammarström

Knarkkarna

SAMHÄLLE

» Att tysta skriket: början och slutet på kriget mot narkotikan

Johann Hari
Övers. Sara Årestedt
Massolit förlag

Det händer inte ofta att jag läser en fackbok som skakar om mig, tvingar mig att tänka annorlunda, får mig att hoppa högt, skratta, gråta en skvätt. Och som lämnar mig med en känsla av att världen måste förändras.

Den engelska journalisten Johann Haris *Att tysta skriket: början och slutet på kriget mot narkotikan* är en sådan bok. Nu, bara ett år efter att den släpptes i USA där den väckte stor uppståndelse, kommer den på svenska i en ovanligt förnämlig översättning av Sara Årestedt.

Kriget mot narkotikan inleddes försiktigt vid tiden för första världskriget med hårda regleringar av kokain och morfin. 1971 övergick det till ett globalt, totalt krig, som proklamerades av president Nixon när han var på väg att förlora Vietnamkriget. Målet: det narkotikafria samhället.

Detta krig har givit upphov till en mångmiljardindustri som har försörjt oräkneliga poliser, myndigheter och organiserade brottslingar. Det har också lyckats döda hundratals människor varav många aldrig ens provat en drog. Men det har misslyckats fullständigt med att minska drog-användningen.

Knarkarna vann.

Förra året proklamerade president Obama att det är dags att avsluta kriget. "It's been very unproductive." Marijuana legaliseras i fler och fler av USA:s delstater. Portugal har avkriminaliserat användningen av förbjudna substanser och erbjuder missbrukarna vård i stället för att slänga dem i fängelse.

Det mest radikala exemplet är Uruguay. Landet har legaliserat drogerna och överlämnat hanteringen till dem som skötte dem från början och som borde ha fått fortsätta att sköta dem: apotekarna.

Droger är bara ett annat namn för läkemedel. Och alla läkemedel kan va-

Marijuanarökare i Uruguay där droger har legaliserats.

Foto: AP

Två utslagna narkomaner på toalett i Stockholm.

Foto: TT

Carl-Michael Edenborg om det misslyckade kriget mot narkotika – och varför droger måste legaliseras

President Obama vill avbryta kriget mot knarket.

Foto: AP

"Jag har en sak att säga till alla de läkare, byråkrater, politiker, jurister och debattörer som har försvarat och upprätthållit den här modellen: Satans mördare"

ra giftiga eller farliga vid fel användning eller på grund av föroreningar. Droger är en fråga för farmaceuter, inte för poliser.

Men även om kriget är förlorat, är det tyvärr inte slut. Allt för många har allt för mycket att förlora på en fred: läkare, politiker, rättsväsende, maffian. Och avvikande åsikter förföljs.

Den engelske professorn David Nutt fick sparken 2009 för att han i sin forskning bevisade att alkoholen är den farligaste drogen medan många andra vars användning kan ge långa fängelsestraff är helt ofarliga.

Den svenska forskaren Ted Goldbergs välgrundade debattbok *Legalisera narkotika?* som förespråkar en reform av den svenska narkotikapolitiken förtegs helt när den utkom 2011.

Johann Hari har sluppit det ödet. Detta vittnar om de snabba förändringarna i drogfrågan de senaste åren. Men det vittnar också om hur övertygande *Att tysta skriket* är. Särskilt med tanke på att Hari väckte skandal 2011 genom ett avslöjande att han stulit citat från andra journalister och anonymt förtalat kollegor och hyllat sig själv på nätet. Den

här gången redovisar han ytterligt noggrant sina källor.

Hari börjar med att ärligt berätta om egna erfarenheter av droger och av vänner och släktingar med missbruksproblem. Kärnfrågan är hans "inre konflikt": impulsen att förbjuda droger och impulsen att legalisera dem.

Isitt sökande efter svar gjorde han omfattande källstudier och reste världen runt och intervjuade döende knarkare, tungt kriminella, uppgivna poliser, framstående forskare, hatiska politiker. Boken är på samma gång historieskrivning, reportage och debatt. Läsaren får ta del av många fascinerande öden, inte minst det bisarra och tragiska förhållandet mellan heroinisten Billie Holiday och hennes nemes, förbudsvivaren Harry Anslinger.

Dessutom håller *Att tysta kriget* en hög litterär kvalitet. Stilen och dramaturgin griper läsaren från första sidan och släpper inte taget förrän fyrahundra sidor senare. Den är betydligt mer rafflande än en svensk polisdeckare. Och mycket mer kärleksfull.

När läsaren slår igen pär-marna är hon med största san- »

Foto: THINKSTOCK